

idő is, mikor a magyar állam kiépítésében magyar királyi udvari muzeumok alapítására kerül majd a sor s a magyar király a bécsi udvari könyvtár sok ezerre menő hungaricáiból a budai királyi könyvtárt vissza fogja állítani. De ez a jövő aspirációja és feladata.

A jelenben az elmondottak után az a kötelesség hárul ránk, hogy ezen két Corvin-codexet mint őseinktől reánk szállott, de ki nem szolgáltatott örökséget, melyet a modenai fejedelem a M. Nemzeti Múzeum kiegészítésére 1847-ben a magyar országgyűlés kérésére és V. Ferdinánd király közbenjárására nekünk adományozott, s melyet tévedésből az adományozó és a közbenjáró intenciója ellenére az udvari könyvtárba bekebeleztek, hazánknak visszaszerezzük.

Ezeknek kikebelezését és a M. Nemzeti Múzeumban leendő való elhelyezését ajánlom méltóságos Igazgató ur becses figyelmébe s szerencsésnek érzem magamat, hogy a nagyméltóságú vallás- és közoktatási miniszter úr megtisztelő felhívása következtében e kérdés felderítésénél közreműködhettem.

Ezek után fogadja Méltóságod kitünő tiszteletem nyilvánítását.
Budapest, 1891. január 2.-án.

Méltóságos Igazgató Urnak alázatos szolgálja

Csontos János,

segédőr a Nemzeti Múzeum könyvtárában.

Pulszky Ferencz ezen két emlékiratot indokolt jelentésben pártolólág terjesztette fel gróf Csáky Albin vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úrhoz, kit arra kért, hogy ezen 44 éves, már-már feledésbe ment ügyről a király ő Felségét, kinek a codexek provenienciájáról valószínűleg nincs is tudomása, informálja, s a mellékelt hiteles okmányok alapján eszközölje ki, hogy ezen jó-hiszemű tévedés következtében Bécsbe került, de a modenai fejedelem által a M. N. Múzeumnak ajándékozott codexek ő Felsege kegyelme útján eredeti rendeltetésöknek visszaadassanak.

A miniszteriumban *Szalay Imre* miniszteri tanácsos, mint a múzeumi ügyek előadója, egész lelkesedéssel fogott hozzá az ügy tanulmányozásához és mindent megtett ennek sikere érdekében.

Gróf Csáky Albin miniszter úr pedig azon nyugodt erélyvel, mely miniszterségét jellemzi, a M. Nemzeti Múzeum fölterjesztését magáévá tette, s a mellékelt okmányok alapján az ügyet a király ő Felségénél a legmelegebben támogatta.

Igy történt, hogy midőn a király ő Felsege Csáky Albin miniszter úr jelentéséből az ügy állásáról értesült és a becsatolt okmányokból a Magyar Nemzeti Múzeum kívánságának jogosultságáról meggyőződött, azonnal elrendelte, hogy ezen modenai Corvin-codexek az udvari könyvtárból kikebeleztessenek s királyi kegyelmének különös jeléül a M. Nemzeti Múzeumnak adományoztassanak.

A király ezen legkegyelmesebb ajándéka, melylyel a Magyar Nemzeti Múzeumot két nagybecsű műkincscsel gazdagította, fontos eseményt képez hazánk művelődéstörténetében, s újabb hála kötelezi nemzetünket a koronás király felemelő igazságszeretete iránt, ki visszaadta nemzetünknek azon műemlékeket, melyeket 44 évvel ezelőtt a nemzet legjobbjainak hazafias aspirációi, egy koronás magyar király sikeres közbenjárása és egy magyar királyi herczeg lekötelező nagylelkűsége a Magyar Nemzeti Múzeumnak megszereztek, de melyeknek birásától bennünket részint mostoha viszonyok, részint jóhiszemű tévedések egészen mostanáig megfosztottak.

S ezen hálát neveli azon általános öröm, melyet a hazai közművelődés minden igaz barátja érez, midőn tapasztalja, hogy mint Mátyás király idejében a renaissance, úgy most a Corvin-traditiók kultuszában a nemzet élén látja a királyt.

Ő Felsege volt az, ki 1869-ben az Abdul Aziz török szultán által neki ajándékozott négy konstantinápolyi Corvin-codexet a Magyar Nemzeti Múzeumnak ajándékozta, ő engedte át legnagyobb készséggel az 1882-diki budapesti országos könyvkiállításra a bécsi udvari könyvtár Corvin-codexeit, az ő költségén tette meg 1889-ben a M. Tud. Akadémia bizottsága a Corvina maradványainak felkutatására indított konstantinápolyi expedícióját, s most Mátyás király halálának 400-dik évfordulója alkalmából a magyar nemzet kulturális törekvései és Corvin Mátyás dicső emléke iránt magas érdeklődésének újabb jelét óhajtván adni, visszaadta nemzetünknek azon két Corvin-codexet, melyeket a modenai fejedelem 1847-ben a M. Nemzeti Múzeumnak ajándékozott s felülemelkedve minden

mellétekinteten a magyar nemzet kulturális aspirációinak igazságot szolgáltatott.

Ezen két Corvin-codex emléke élni fog a M. Nemzeti Múzeum és a magyar közművelődés történetében s utódaink is hálával fogják emlegetni a napot, melyen ezeket ő Felsége nemzetünknek visszaszerezte.

Ezen Corvin-codexeket, melyek immár a Magyar Nemzeti Múzeum tulajdonát képezik, mutatjuk be sikerült hasonmásban a jelen füzethez csatolt mellékleten, melyet a codex címleplejairól eredeti nagyságban csináltattunk s tekintve, hogy a codex ismeretése az Országos Könyvkiállítási Kalauzban 1882-ben már megjelent, részletes bibliographiai leírásukat más alkalomra hagyjuk.
